

Bakgrund

De första forneldarna tändes 1992 som ett led i firandet av Finlands 75-årsjubileum. Åbolands kulturråds förslag, att grunda en ny tradition med fokus på skärgårdar och kuster, togs av dåtida landshövdingen **Pirkko Työläjarvi** upp som en konstruktiv ny tradition i länet.

Eldar har tänts längs våra kuster och på kasberg sedan historisk tid. Det är alltså en gammal sed att signalera ett budskap med eldens hjälp. Eldarna har varnat, vilselett, visat vägen, signalerat och förmedlat budskap. Med fornelden skulle man manifesterat det faktum att skärgårdens sommar varar ända till slutet av augusti. Man såg forneldskvällen som en gemenskapskväll där skärgårdsborna tillsammans med sommargäster och båtfolk kunde fira en avslutning på sommarsäsongen.

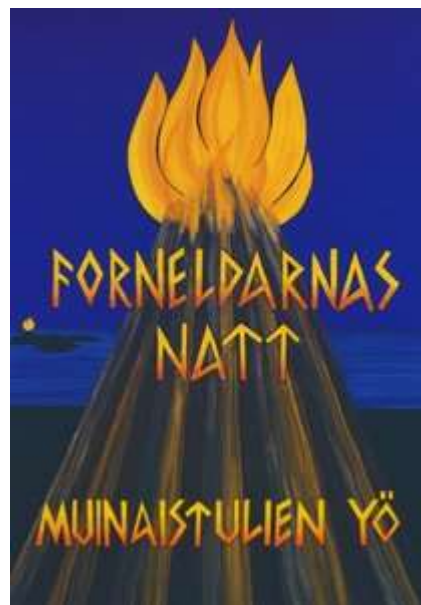
En arbetsgrupp tillsattes av Åbolands kulturråd för att planera jipprot inför 75-årsjubileet. Förutom kultursektorn och den då gryende kulturturismen i Åboland och Norra skärgården representerades även brandvärdet, polisväsendet, kustartilleriet och sjöräddningen i arbetsgruppen. Redan under planeringsskedet visade **Nordiska Ministerrådets Skärgårdssamarbete** intresse för projektet och de både designade och tryckte upp de forneldsaffischer som fortfarande används.

Det visade sig under planeringen att man redan på 1970-80-talet i ett projekt velat utreda möjligheten till att aktivera kaseldar längs kusten. Forneldskonceptet tog därför, förutom klockslag och instruktioner gällande byggandet av elden på land eller på flotte, också in rekommendationen att man i mån av möjlighet skulle resa bålet på ett kasberg eller i dess närhet. I Houtskär och Korpo fanns den möjligheten. Det visade sig i dock ganska snart att kasbergen, som inte var beskogade eller bebyggda, var rätt otillgängliga och - särskilt efter mörkrets inbrott – riskfyllda att besöka.

Kulturrådets projekt "**Forneld Baltica - Muinaistuledeyö**" hade målet att förlänga sommarsäsongen och att aktivera talkoanda med hjälp av forneldskonceptet även i Baltikum. Projektet förverkligades åren 1997-1999, finansierades med Leadermedel och resulterade i 1000 eldar längs kusterna år 1998. Sedan dess har antalet vuxit och över 2000 eldar har vissa år registrerats på olika håll runt Östersjön.

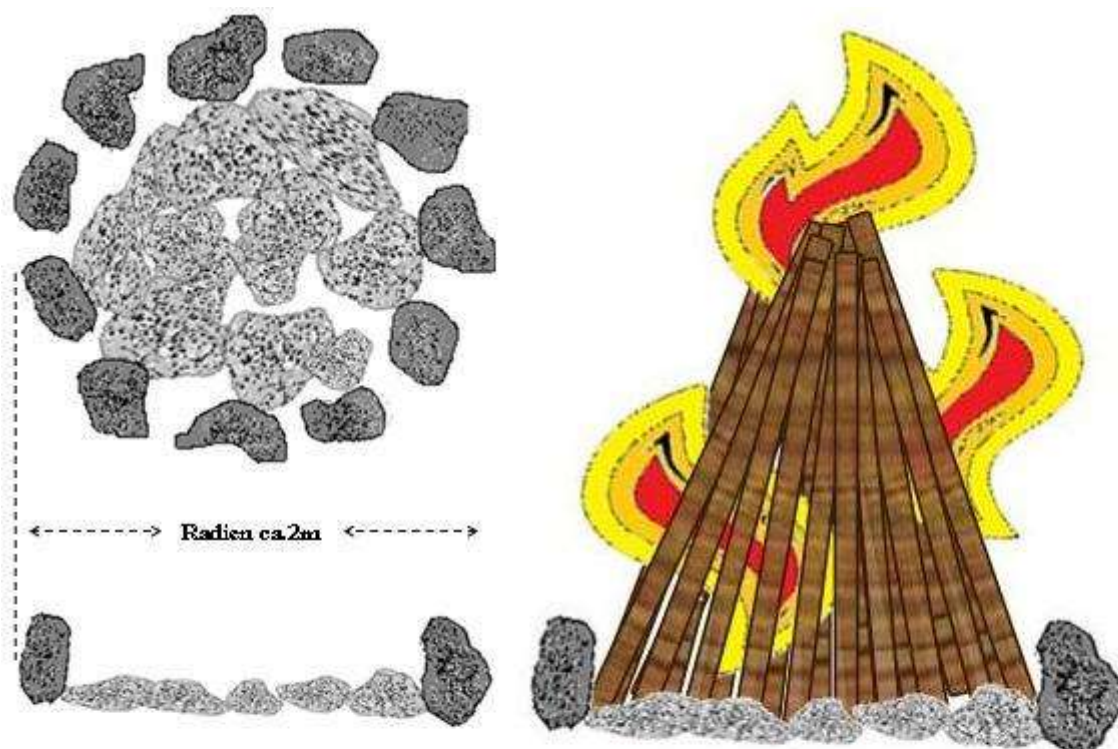
Sedan 2002 brinner eldarna som en påminnelse om vars och ens ansvar för ett renare hav - Östersjön. Detta enligt ett beslut på ett fornelds-seminarium i Riga universitet. Fornelden påminner oss om ansvaret för ett renare hav, ett absolut villkor för en levande skärgård framtiden.

Birgitta Bröckl, Åbolands kulturombudsman 1984-2003 och en av initiativtagarna till forneldsfirandet säger:

”Visionen är att budet skall gå vidare längs Östersjöns kuster. Det är en hisnande känsla att årligen den sista lördagen i augusti under tändningsögonblicket 21.30 finsk tid, känna gemenskapen med alla som har ställt upp kring tusentals eldar runt Östersjöns kuster med ansvar för ett renare hav!”

Så här gör du en traditionell vård-, varnings- och böteseld:

OBS!

1. Underlaget skall vara gjort av grus eller flata stenar.
2. Kantstenarna skall vara högre än underlagsstenarna för att hindra elden från att spridas.
3. Brasan skall icke tändas på eller i närheten av gräs eller mossa, inte heller på kala klippor.
4. Släng INTE askan i havet!!